

Human Values Influencing the Military Thought of Lieutenant General Martyr Haj Qassem Soleimani

Farzad azadi

Assistant Professor, Strategic Defense Sciences, Imam Ali Officer University, Tehran, Iran

Abstract

Lieutenant General Martyr Haj Qassem Soleimani is undoubtedly one of the most influential Iranian commanders in history, particularly during the period of the Holy Defense and within the Axis of Resistance, where he gained international prominence. Therefore, understanding his military thought holds special significance. Given that one of the key dimensions of military thought lies in its theoretical and religious foundations, it is essential to examine, analyze, and identify the religious principles shaping this thought. Accordingly, the present study focuses on the human value foundations influencing the military thought of Martyr Soleimani. The main research question is: What human value principles contributed to the formation of the military thought of Lieutenant General Haj Qassem Soleimani? To address this question, the research adopted a qualitative approach. The study population included public and private speeches, official interviews, books, and manuscripts (such as wills and notes). Sampling continued until data saturation was achieved, and data analysis was performed using the Grounded Theory method through MAXQDA software. The findings revealed that deep human values rooted in religious principles—such as faith and trust in God; belief in the prophethood of the Holy Prophet of Islam; the Resurrection and the Hereafter; the Imamate of the Shia Imams; justice; and practical branches of religion such as prayer, fasting, Hajj, jihad, enjoining good and forbidding evil, as well as Tawalli and Tabarri—were among the defining characteristics of Martyr Soleimani's belief system, which were also reflected in his practical conduct

Keywords: Human values, Thought, Military thought, Martyr Soleimani, Grounded Theory.

ارزش‌های انسانی در اندیشه نظامی سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی

فرزاد آزادی

استادیار علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه امام علی (ع)، تهران، ایران

چکیده

سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی بدون شک یکی از فرماندهان تأثیرگذار ایرانی در طول تاریخ به‌خصوص دوران دفاع مقدس و محور مقاومت و مطرح در صحنه‌های جهانی، به شمار می‌رود؛ از همین رو شناخت اندیشه‌های ایشان، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از آنجایی که یکی از ابعاد و وجوه تشکیل‌دهنده اندیشه نظامی، ارزش‌های انسانی است، لازم است مقوله‌های ارزش‌های انسانی نیز، مورد بررسی، تحقیق و شناسایی قرار گیرد. از همین رو هدف این تحقیق بررسی ارزش‌های انسانی مؤثر بر اندیشه نظامی شهید سلیمانی بوده و سؤال اصلی آن عبارت است از: ارزش‌های انسانی مؤثر بر شکل‌گیری اندیشه نظامی سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی چیست؟ پژوهش حاضر با روش تحلیل محتوا با رویکرد کیفی و جامعه آماری شامل سخنرانی‌های عمومی و خصوصی، مصاحبه رسمی، کتاب و دست‌نوشته (وصیت‌نامه، یادداشت و ...) و نمونه‌گیری از جامعه آماری تا حد اشباع داده‌ها انجام شده و تجزیه تحلیل داده‌ها با استفاده از روش داده‌بنیاد و نرم‌افزار مکس کیودا به عمل آمده است. یافته‌های تحقیق مبین این است که در راستای تبیین ارزش‌های انسانی در اندیشه نظامی شهید سلیمانی، به ۱۱ مقوله ایتار و شهادت‌طلبی، اخلاص، شکرگزاری، قدرشناسی، خضوع و فروتنی و طلب عفو و بخشش، صبر، معنویت، مردمی، مناعت طبع، غیرت و جهاد با نفس از خصوصیات بارز ارزش‌های انسانی شهید سلیمانی بوده که در عمل نیز مشاهده گردیده است.

کلیدواژه‌ها: ارزش‌های انسانی، اندیشه، اندیشه نظامی، شهید سلیمانی، داده‌بنیاد

مقدمه

اسلام به عنوان یک مکتب جامع و کامل با ادعای رهایی بخشی نوع انسان و رساندن او به سعادت، نگاه خاصی به ارزش های انسانی دارد. براساس اصل کامل بودن و جامعیت اسلام و ضروری بودن پیروی همه جانبه از قوانین و مقررات آن، در ارزش های انسانی نیز یک مسلمان می بایست جهت گیری اقدامات و حرکت های نظامی خود را از اسلام و قرآن اخذ نماید. اندیشه نظامی و دفاعی، تفکر در باب مسائلی چون دفاع، امنیت جامعه و فرد، برخورد با دشمن و نظیر این هاست؛ از همین رو اندیشیدن در باب دفاع و امنیت برای نوع انسان یک ضرورت حیاتی، زیستی، تاریخی و تمدنی است (جمشیدی، ۱۳۸۹: ۱۴۰).

فرماندهان نظامی با برخورداری از نگرش خود (حتی با وجود نداشتن شکل مدون) که برگرفته از انقلاب اسلامی و آرمان ها و ارزش های انسانی آن بود، توانستند هشت سال دفاع مقدس را، با سربلندی پشت سر گذاشته و تجربیات گران سنگی را به دست آورند. یکی از این فرماندهان که سال ها، در دفاع مقدس و بعد از آن و در جبهه های مختلف در داخل و خارج از کشور با این نگرش و اندیشه، مجاهدت نموده، سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی بود.

از محورهای عمده و مسئله اساسی مباحث اندیشه شهید، پرداختن به ارزش های انسانی است؛ از همین رو تفکرات و تجارب نظامی و دفاعی به علاوه ارزش های انسانی اندیشه ها همگام با تحولات نظامی، سازنده مباحثی هستند که ما از آن تحت عنوان اندیشه شهید عزیز یاد می کنیم. از همین رو تبیین اندیشه ایشان کمک شایانی برای ادامه راه نیروی قدس و سایر یگان های نیروهای مسلح خواهد بود و این مقاله این هدف را دنبال می کند که با تبیین ارزش های انسانی مؤثر بر اندیشه این شهید بزرگوار، گامی در جهت توسعه و تعمیق اندیشه های وی برداشته و به این سؤال اساسی پاسخ دهد که: ارزش های انسانی مؤثر بر شکل گیری اندیشه سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی چیست؟

۱. پیشینه پژوهش

با بررسی‌های به‌عمل‌آمده و مطالعه منابع موجود داخل کشور و خارجی قابل‌دسترس، پروژه، رساله، مقاله و تحقیق علمی مستقل و مرتبط با عنوان این تحقیق مشاهده نگردید؛ اما تحقیقات زیر با برخی از موضوعات این پژوهش مرتبط هستند که در روند پژوهش مورداستفاده قرار گرفت:

دکتر حسن خلفی در اردیبهشت ۱۴۰۳ رساله‌ای با عنوان الگوی فرماندهی و رهبری جهادی شهید سلیمانی در مبارزه با داعش در عراق به این نتایج دست‌یافته است؛ مؤلفه‌های الگوی فرماندهی و رهبری جهادی شهید سلیمانی در مبارزه با داعش در عراق در قالب چهار بعد عبارتند از: بُعد ویژگی‌های شخصیتی، ذی‌نفعان (مخاطبین)، کارکردی (وظایف) و بُعد محیط که در این مقاله ارزش‌های انسانی در شاخص ویژگی‌های شخصیتی مورد استفاده قرار گرفت.

علی باقری دولت‌آبادی در سال ۱۴۰۰ و در فصلنامه علمی مطالعات دفاع مقدس، در مقاله‌ای تحت عنوان «انقلاب اسلامی و مکتب‌سازی: نمونه موردی مکتب شهید حاج قاسم سلیمانی» به این نتایج دست‌یافته است: برای مکتب شهید سلیمانی خصوصیات و ویژگی‌های زیر را می‌توان برشمرد: شهادت‌طلبی، شجاعت و شهامت، اخلاص و دین‌داری، آینده‌نگری، تکلیف‌گرایی، اخلاق‌مداری، خدمت‌رسانی به محرومان، دشمن‌شناسی و تمرکز بر هدف و این خصوصیات را می‌توان در دو بعد دسته‌بندی کرد: بُعد فردی و بُعد مدیریتی.

محسن شفیعی سیف‌آبادی در دومین همایش بین‌المللی گام دوم انقلاب اسلامی در سال ۱۳۹۹، در مقاله‌ای با عنوان «بررسی مهم‌ترین شاخصه‌های امنیتی- نظامی مدیریت جهادی سردار سلیمانی از تشکیل لشکر ۴۱ ثارالله در سال ۱۳۶۰ تا مبارزات برون‌مرزی با داعش» به این نتایج دست‌یافته که آنچه در بررسی شاخصه‌های امنیتی- نظامی مدیریت جهادی سردار سلیمانی از تشکیل لشکر ۴۱ ثارالله در سال ۱۳۶۰ تا مبارزات برون‌مرزی با داعش موردتوجه قرار می‌گیرد، هم تاکتیک‌ها و مهارت‌های بدون نقص وی را در برمی‌گیرد و هم به خلق و کارکرد نیروهای دفاع ملی و حشدالشعبی در سوریه و عراق اشاره دارد. سید محمد

مقیمی نیز در فصلنامه علمی مدیریت اسلامی در سال ۱۳۹۹، در مقاله‌ای با عنوان «رهبری اخلاص‌مدار؛ جوهره مکتب شهید سلیمانی» به این نتایج دست یافته است که: در الگوی طراحی شده، مؤلفه‌ها در قالب چهار عامل ایمان به خدا، جهاد با نفس ولایت‌مداری و حرکت جهادی گروه‌بندی که هسته مرکزی آن رفتارهای خالصانه است و به‌عنوان مهم‌ترین مضمون تأثیرگذار بر دیگر مضمون‌ها دارای نقش محوری در شکل‌دهی سایر رفتارها است.

۲. مفهوم‌شناسی

ارزش انسانی: ابزاری برای مدیریت روابط انسانی، رسیدن به اهداف و شناخت رسالت زندگی است که ریشه در باورها و اعتقادات اصلی ما دارد (عمید، ۱۳۶۰).

اندیشه: فرهنگ معین اندیشه: تفکر، تأمل، بیم و اضطراب معنی شده است (معین؛ ۱۳۶۲؛ ۳۷۷/۱).

اندیشه نظامی: اندیشه نظامی، اشاره به مجموعه عناصر و اجزای نظام‌مندی دارد که در یک منظومه منسجم گرد هم آمده‌اند و در راستای تعریف مفهوم امنیت به مقابله با شرایط و عناصر ناامنی می‌پردازد (اسدی و همکار: ۱۴۰۱: ۵). تفکری منسجم، موجه، اصولی، مهم و دارای چهارچوب نظری و با اهمیت درباره امر و رأی نظامی که به بررسی مسئله بقای مادی و معنوی یک جامعه در مقابل خطرات و تهدیدات با توسل به قوه قهریه و سلاح و در جهت نیل به امنیت و تأمین منافع آن می‌پردازد (جمشیدی، ۱۳۸۳: ۲۹).

اندیشه و تفکر: بسیاری از آیات قرآن و روایات به‌طور صریح انسان را دعوت به تفکر در آیات و نشانه‌های الهی می‌کنند، ازجمله آیات ۱۶۴ سوره بقره، ۶۹ سوره نحل، ۳ سوره رعد، ۷ سوره غاشیه، ۱ سوره یونس و ...، همچنین روایت‌های بسیاری نیز در اهمیت فکر و اندیشه بیان شده ازجمله: امیرالمؤمنین علی (علیه‌السلام) می‌فرماید: «لا عباده کالتفکر؛ عبادتی مانند اندیشیدن نیست» (آمدی، ۱۳۶۶: ۵۶) و امام صادق (علیه‌السلام) فرموده‌اند: «افضل العباده ادمان التفکر، بهترین عبادت مداومت در تفکر است» (کلینی، ۱۳۸۸، ۵۵/۲). مقام معظم

رهبری (مدظله‌العالی) در مورد اهمیت و جایگاه اندیشه و اندیشیدن می‌فرمایند: انسان‌ها به برکت خرد است که می‌توانند پیام پیامبران را درک کنند؛ از مشکلات و دشواری‌های راه نورانی پیغمبران نهراسند و آن‌ها را بتوانند پشت سر بگذارند. به برکت عقل و اندیشه و خرد است که بشریت می‌تواند از مفاهیم قرآن به‌درستی استفاده کند و عمده مشکلات بشر حل خواهد شد (بیانات، ۱۳۹۳/۰۶/۰۳).

موضوعات اندیشه نظامی

مهم‌ترین مسائل اندیشه نظامی عبارت‌اند از: مبانی و بنیان‌های نظری و فکری و اعتقادی شکل‌گیری اندیشه‌های نظامی، تأثیر و تأثر اندیشه نظامی نسبت به زمان و تحولات، اصول جنگ، مقررات و قواعد جنگ، اخلاق و جنگ، معاهده‌ها و قراردادهای نظامی، صلح، نیرو، امنیت، دشمن‌شناسی، تهدید، تکنولوژی، آموزش، لجستیک، طراحی عملیات رزمی، تاریخ نظامی، استراتژی (راهبرد)، تاکتیک و ... (جمشیدی، ۱۳۹۶: ۶۰).

ابعاد اندیشه نظامی

هر اندیشه نظامی سه بُعد دارد که عبارت‌اند از:

۱. مبانی (فرهنگی، معرفتی، اعتقادی، روشی، انسان‌شناسانه و ...)
۲. مفاهیم (جنگ، صلح، نیرو، سلاح، انسان، رزم، ملت، امنیت، بقا، سیاست و ...)
۳. عناصر (هنر جنگ، اصول جنگ، انواع جنگ، دشمن‌شناسی و ...). (زهدي نسب، ۱۳۹۹).

عوامل مهم شکل‌گیری اندیشه نظامی

۱. عوامل، شرایط و مقتضیات زمانی و تاریخی؛
۲. عوامل، شرایط و ویژگی‌های مکانی (جغرافیایی، زیستی، ژئوپلیتیکی و ...)
۳. عوامل و ویژگی‌ها و خصایص شخصیتی یا (روان‌شناسی) شخصیت نظریه‌پرداز و اندیشمند؛
۴. عوامل و ویژگی‌های نظامی، نظام‌های نظامی حاکم، جو و فضای نظامی موجود؛

۵. عوامل و ویژگی‌های فرهنگی شامل مکاتب، دیدگاه‌های فلسفی و فکری و تربیتی موجود؛

۶. عوامل سیاسی (آقا محمدی: ۱۳۹۹).

اندیشه‌های دفاعی - نظامی در دین مبین اسلام

در قرآن و حدیث، مسلمانان به مدارا، دوستی و صلح کردن با برادران ایمانی و نیز مخاصمه نکردن با غیرمسلمانان تشویق شده‌اند. پیامبر اسلام (ص) در سراسر دوران اقامت در مکه به جنگ و درگیری رضایت ندادند و به دستور الهی در برابر آزار و اذیت مشرکان، یاران خود را به خویشنداری و خودداری از جنگ سفارش کردند (سوره حجر: آیه ۸۵ و ۹۳ و ۹۴).

اصول حاکم بر اندیشه دفاعی - نظامی اسلام

❖ دفاع؛

❖ عبادت و قداست جهاد و جنگ؛

❖ تکلیف و مسئولیت - کمال رزم؛

❖ فضیلت جهاد در راه خدا؛

❖ بسیج رزمی و تدارک مهمات و سلاح؛

❖ مقابله به مثل؛

❖ زمان و مکان جنگ؛

❖ مقررات جنگ؛

❖ جهاد؛

❖ هم‌زیستی مسالمت‌آمیز؛

❖ صلح؛

❖ وفاداری به تعهدات (جمشیدی، ۱۳۸۳: ۴۶۸-۴۵۴).

اندیشه نظامی امام خمینی (ره)

دفاع نظامی در اندیشه امام خمینی (ره) یکی از ابعاد دفاع همه‌جانبه است که این دفاع در سه سطح و عرصه ملی، جهان اسلام و جبهه جهانی مستضعفین قابل تبیین است. مهم‌ترین اهداف دفاع نظامی در اندیشه دفاعی امام خمینی (ره) عبارتند از:

- ❖ دفع تجاوز دشمن؛
- ❖ حفظ اسلام؛
- ❖ دفاع از مرز جغرافیایی و تمامیت ارضی کشور؛
- ❖ دفاع از استقلال و شرف ملت؛
- ❖ تنبیه متجاوز و جبران خسارت (فرزندی، ۱۳۹۹).

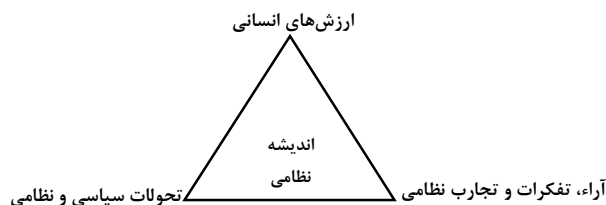
۳. چهارچوب نظری

۳-۱. نظریه دفاعی - نظامی امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

جنگ پدیده‌ای است ناشی از خوی تجاوزطلبی و زیاده‌خواهی‌های نظام سلطه و استکبار جهانی علیه ملل مسلمان و مستضعف جهان. وظیفه این ملت‌ها بدو اتخاذ تدابیر بازدارنده و سپس ایستادگی در برابر قدرت‌های زورگو و زیاده‌طلب شیطانی است.

دفاع مقتدرانه و عزتمندانه از ارزش‌ها و آرمان‌های اسلامی، انقلابی، ملی و انسانی و حفاظت از استقلال، تمامیت ارضی، نظام اسلامی و منافع ملی در پرتو آموزه‌های دفاعی مکتب اسلام در سرلوحه اهداف دفاعی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران قرار دارد.

در نهایت: «ایجاد قدرت دفاعی بازدارنده و مقاومت در برابر تجاوزطلبی و زیاده‌خواهی‌های نظام سلطه در چهارچوب ارزش‌ها و آرمان‌های اسلامی، انقلابی، ملی و انسانی به‌منظور پاسداری و دفاع از ارزش‌های دینی و ملی، نظام اسلامی، استقلال، تمامیت ارضی و منافع ملی» (آقا محمدی، ۱۳۹۹).

اگر اندیشه نظامی را به مثابه مثلی تصور نماییم، سه عنصر ارزش‌های انسانی، تفکرات و تجارب نظامی و تحولات سیاسی و نظامی (مبانی سیاسی - نظامی) سه رأس آن را تشکیل می‌دهند (جمشیدی، ۱۳۸۰: ۳۷). براساس این مدل، «ارزش‌های انسانی» یکی از رؤس مثلث اندیشه نظامی است و در این مقاله فقط به ارزش‌های انسانی پرداخته‌ایم.

۴. روش‌شناسی پژوهش

نوع پژوهش توسعه‌ای - کاربردی، با رویکرد کیفی است و از روش تحقیق «تحلیل محتوا» و تجزیه و تحلیل کیفی استفاده شده است؛ جامعه آماری و منابع مورد استفاده همگی دست‌اول بوده و شامل سخنرانی‌های عمومی و خصوصی، مصاحبه رسمی، کتاب و دست‌نوشته (وصیت‌نامه، یادداشت و ...) است و نمونه‌گیری از جامعه آماری تا اشیاع داده‌ها انجام شده است.

برای گردآوری اطلاعات موردنیاز، از روش کتابخانه‌ای (اسنادی) و با ابزار فیش‌برداری اسناد و مدارک دست‌اول و آرشیو سازمانی، مورد استفاده قرار گرفته است.

به منظور تحلیل هرچه دقیق‌تر بیانات و آثار سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی در خصوص مبانی اعتقادی مؤثر بر شکل‌گیری اندیشه نظامی، ابتدا مفاهیم مرتبط با این موضوع استخراج گردیده و محتوای آن به صورت دقیق مورد تحلیل قرار گرفته است. تحلیل محتوا به دنبال این بود که میزان تأکیدات شهید عزیز در ارتباط با موضوع را بررسی نماید. در تحلیل محتوا مفاهیم و کلمات کلیدی مربوط با بحث به گونه‌ای انتخاب و احصاء گردید تا بتواند تمام مفاهیم بیان‌شده را به طور کامل پوشش دهد. جستجوی مفاهیم و متن‌کاوی در بیانات، آثار و سخنرانی‌های شهید صورت گرفته و به منظور تحلیل محتوا کیفی، ابتدا مجموعه

سخنرانی‌ها، بیانات و آثار، بررسی گردید و در نهایت مفهوم‌پردازی و سپس مقوله‌بندی شده است.

۵. تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های پژوهش

در این تحقیق از رویکرد عرفی یعنی به‌دست‌آوردن اطلاعات مستقیم و آشکار از مطالعه، بدون تحمیل کردن مقوله یا نظریه‌های ازپیش‌تعیین‌شده برای تحلیل محتوا استفاده شده است. در این راستا در گام نخست، بر روی گزاره‌ها و جمله‌های متون جامعه آماری که تشکیل شده از سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها، دست‌نوشته‌ها و کتاب تألیفی سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی، با واحد ثبت «جمله»، کدگذاری باز به‌صورت یکجا انجام شده تا «مفاهیم» به دست آید. در گام دوم، در کدگذاری محوری، بنا به موضوع مطروحه در هر سؤال فرعی، «مؤلفه‌ها» (که از سطح انتزاعی بالاتری برخوردار هستند)، با دسته‌بندی «مفاهیم» استخراج شده، حاصل شده است. در گام سوم، «مؤلفه‌ها» به‌وسیله کدگذاری انتخابی، «مقوله‌ها» ی اصلی را تشکیل داده‌اند؛ با انتخاب واحد معنایی به‌صورت دقیق، تلاش شده هیچ داده‌ای به‌طور سهوی وارد مقوله‌بندی نشود و به‌منظور حفظ قابلیت اعتماد، عوامل عدم قطعیت و عوامل پدیدار شونده، همگی برشمرده شوند؛ در هر مرحله نیز، مطابق الگوی ارائه‌شده تا رسیدن به اشباع، کدگذاری انجام گرفته است. به علت کثرت داده‌ها و مفاهیم، در جدول (۱)، خلاصه‌ای از شیوه تخصیص کدها در مرحله کدگذاری باز آمده است.

جدول ۱: کدگذاری باز ارزش‌های انسانی مؤثر بر اندیشه شهید سلیمانی

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
سخنرانی خصوصی درباره دفاع مقدس در جمع رزمندگان	ب ۶۷	برادران بسیجی رزمنده‌ام، برادر گران‌قدر و ای کسی که امام بازوانت را می‌بوسد	م ۸	تقدیر از رزمندگان اسلام توسط فرمانده کل قوا

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
				تا آخرین قطره خونمان برای پیروزی اسلام تلاش بکنیم
				تا آخرین نفس برای پیروزی اسلام تلاش بکنیم
سخنرانی خصوصی در جمع مدیران صداوسیما کرمان ۹۵/۱۲	ب ۱۹۰	جهاد اکبر خیلی سخت است	م ۲۹	سختی جهاد اکبر
جلسه عملیات والفجر ۱۰ با حضور شهید حاج قاسم سلیمانی ۶۶/۱۲	ب ۵۷	خدایا، تو را سپاس می‌گویم به خاطر نعمت‌هایت	م ۵۰	شکر به خاطر نعمت‌های خداوند
سخنرانی خصوصی در افطاری رزمندگان لشکر نارالله کرمان ۹۴/۴	ب ۱۶۹	آن دنیا دنیای قوم و خویشاوندی، فامیلی صرفاً دوستی نیست هم‌سنگری عادی نیست اگر آن هم‌سنگری دیروز را تا به امروز حفظ کرده باشیم آلوده‌اش نکرده باشیم ما باید طمع داشته باشیم	م ۷۵	شرط شفاعت شهیدان آلوده نشدن و پاک زندگی کردن است
		برای طمع به شفاعت دوستانمان باید تلاش کنیم	م ۷۶	تلاش برای شفاعت شهیدان
		یک دوره‌ای را طی کردیم دوره‌های سختی است بعضاً تکان‌دهنده است به این نباید دل خوش کنیم باید از این مراقبت کنیم	م ۷۷	دل خوش نبودن به دوران سخت قبلی و تلاش برای شفاعت شهدا
سخنرانی عمومی در سالگرد شهادت شهید حسن شاطری سمنان ۹۲/۱۱	ب ۱۶۶	ایران یعنی این، انقلاب اسلامی یعنی این، همه را تسلیم خودش کرد.	م ۳۰۵	شهیدان برای ایران اسلامی جان داده‌اند

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
سخنرانی خصوصی در افطاری رزمندگان لشکر ۴۱ ثارالله کرمان ۹۷/۳	ب ۲۱۶	ما به‌عنوان یک انسان در این شب قدر باید توجه بکنیم همه مشکلات مال خودمان هست و همه خوبی‌ها به خودمان می‌تواند برگردد اگر نقصی در ما وجود دارد این نقص را نباید به دیگری نسبت بدهیم نقص در من هست	م ۳۰۸	خوبی و نقص هر انسان به خودش برمی‌گردد
		مهم‌ترین دشمن انسان خود انسان هست، اعدا به من شر نفسی ... مهم‌ترین و بزرگ‌ترین دشمن انسان نفس خود انسان هست	م ۳۰۹	مهم‌ترین و بزرگ‌ترین دشمن انسان نفس خود انسان هست
		ما خودمان اگر خودمان را پاسداری نکنیم ما اگر خودمان را از گذشته خودمان از سابقه خودمان، از جهاد خودمان، از علقه‌های خودمان، از روحي که در وجود خودمان وجود داشت خودمان پاسداری نکنیم کسی نمی‌تواند این را به ما تلقین کند	م ۳۱۰	مراقبت از نفس پاک توسط خود انسان
سخنرانی عمومی در مراسم کنگره شهید عماد مغنیه تهران ۹۶/۱۱	ب ۲۰۱	آرزو و اراده دو عامل مهمی هستند که پیوسته شخصیت انسان را تحت تأثیر خود دارند	م ۳۱۱	شخصیت انسان تحت تأثیر آرزوها و اراده او هست
		ریشه یا انسان هم به همین دو عامل برمی‌گردد	م ۳۱۲	استقامت انسان تحت تأثیر آرزوها و اراده او هست
			م ۳۱۳	تزلزل انسان تحت تأثیر آرزوها و اراده او هست
		اگر آرزوی خاکی بود و آرمان، آرمان خاکی بود انسان را در همان جایگاه خاکی نگه می‌دارد	م ۳۱۴	آرزوی سخیف انسان را سخیف نگه می‌دارد
		اگر این آرزو یک آرزوی متعالی بود انسان را ورای خاک نگه می‌دارد به اوج می‌برد این خیلی در بُعد تربیتی مهم است	م ۳۱۵	آرزوی متعالی انسان را به اوج می‌برد

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
		اراده انسان هم تابع تعلق انسان است تعلق نقش محوری را در اراده دارد	م ۳۱۶	اراده و تعلقات انسان در ارتباط باهم هستند
		اگر خواستید بفهمید، بشناسید، انسان‌ها را و قدرت و ضعف آن‌ها کشف کنید، باید به تعلق آن‌ها نگاه کنید	م ۳۱۷	برای کشف قدرت و ضعف اراده انسان‌ها باید به تعلقات وی نگاه کرد
		تعلق به اشیای خاکی انسان را خاکی می‌کند	م ۳۱۸	آرزوی سخیف انسان را سخیف نگه می‌دارد
		تعلق به موضوعات متعالی انسان را مافوق خاک قرار می‌دهد و متعالی می‌کند.	م ۳۱۹	آرزوی متعالی انسان را به اوج می‌برد
		نیت انسان هم این‌که گفته می‌شود الاعمال بالنیات، نیت انسان هم برشی از تعلقات است،	م ۳۲۰	نیت انسان هم برشی از تعلقات است،
		تعلقات، اثر اساسی را در اراده و همه اقدام و عمل انسان، در حرکتش دارد	م ۳۲۱	تعلقات انسان در اراده و اعمال وی اثر دارد
سخنرانی خصوصی در جمع پاسداران تیپ یکم سیدالشهدا بم دهه ۷۰	ب ۱۱۴	فاصله خودمان را از آن عمل‌های ارزشمند کم کنیم.	م ۳۳۱	باید فاصله خود را با فرهنگ و اعمال جبهه کم کنیم
سخنرانی عمومی در مراسم یادواره شهید حسین همدانی تهران ۹۵/۶	ب ۱۷۹	عمر بابرکت او در این قریب ۶۰ سال عمر زیباترین و بهترین ثمره را از عمر خودش دریافت کرد.	م ۳۳۲	انسان می‌تواند بهترین ثمره از عمر خویش را با شهادت دریافت کند
کتاب «از چیزی نمی‌ترسیدم»	د ۲۳۹	دختر جوانی با سر برهنه و موهای کاملاً بلند در پیاده‌رو در حال حرکت بود که آن روزها یک امر طبیعی بود. در پیاده‌رو یک پاسبان شهربانی	م ۳۵۰	حساسیت و غیرت شهید به ناموس مردم

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
		به او جسارتی کرد. این عمل زشت او در روز عاشورا برآشفته‌ام کرد		
		یک‌بار دو زن محجبه آمدند. یکی از آن‌ها گفت: «پسرم، اسمت چیه؟» گفتیم: «قاسم» گفت: «قاسم جان، میایی با من تا کمکت کنم درست رو تمام کنی؟» اصرار زیادی کرد. گفتیم: «نه، من با همین کار کردن می‌تونم درس بخونم»		م ۳۵۵ تکیه به خود، تلاش و مناعت طبع
		چشمم به یک کامیون آجر افتاد. با دوستم حسن، به سمت آن‌ها حمله کردیم. از همین‌رو درگیری قبل از مسجد آغاز شد. پلیس وارد شد. اول تیر مشقی می‌زد. بعداً شروع به زدن تیر جنگی کرد. وقتی تیر می‌زد		م ۳۷۳ درگیری با عمل رژیم پهلوی در دوران طاغوت
		من خدا را هزاران بار شکر کردم که خدایا من که لایق نبودم		م ۳۷۵ شکرگزاری به خاطر حضور در انقلاب
سخنرانی خصوصی در مراسم تودیع و معارفه فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله کرمان ۷۷	ب ۹۷	از برکت آن مرد صالح ارزشمندی که ناجی همه ما بود و در تاریکی شب ما را در این فضای رحمت و این وادی مغفرت قرار داد	م ۳۸۴	شکرگزاری از ولایت فقیه
سخنرانی عمومی در مراسم یادواره شهدا، بخش جواران رابر ۹۲	ب ۱۶۳	هیچ چیز نیستیم در مقابل عظمت اسلام ملت، شهدایمان و همه این‌ها.	م ۳۸۹	خضوع و خشوع در برابر اسلام
			م ۳۹۰	خضوع و خشوع در برابر ملت
			م ۳۹۱	خضوع و خشوع در برابر شهدا
سخنرانی و صحبت در جمع	ب ۱۵۵	البته من عددی نیستیم، این القاب و عبارتهایی را هم که به کار بردند	م ۳۹۴	خضوع و فروتنی

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
خانواده و اهالی روستای قنات ملک		هیچ کدامشان در شأن من و من مستحق آن نیستم		
وصیت نامه شهید حاج قاسم سلیمانی	د ۲۶۴	سربازتان و دست بوستان از همه طلب عفو دارم از همسایگانم و دوستانم و همکارانم طلب بخشش و عفو دارم	م ۳۹۷	طلب عفو و بخشش از همسایگان، دوستان و همکاران
سخنرانی عمومی در مراسم دعای ندبه در مسجد صاحب الزمان کرمان ۷۴	ب ۸۸	خداوند به همه من و شماها یک نعمت بسیار بزرگ و عظمایی (انقلاب) عطا کرد و به من فزون تر از همه این جمع و حتی جمع های دیگری	م ۳۹۹	شکرگزاری به خاطر در مسیر انقلاب قرار گرفتن
سخنرانی خصوصی در افطاری رزمندگان لشکر ۴۱ ثارالله بیت الزهرا کرمان ۹۷/۳	ب ۲۱۶	خلوت ما مهم تر از جلوت ما هست	م ۴۱۶	خلوت ما مهم تر از جلوت ما هست
وصیت نامه شهید حاج قاسم سلیمانی	ب ۲۶۴	خداوندا مرا پاکیزه بپذیر، آن چنان که شایسته دیدارت شوم	م ۴۳۰	شوق پاک ترین مرگ یعنی شهادت
		جز دیدار تو را نمی خواهم، بهشت من جوار توست، یا الله	م ۴۳۱	شوق دیدار خداوند
		چگونه ممکن است کسی که چهل سال بر درت ایستاده است را نپذیری؟ خالق من، محبوب من، عشق من که پیوسته از تو خواستم سراسر وجودم را مملو از عشق به خودت کنی؛ مرا در فراق خود بسوزان و بمیران	م ۴۳۳	طلب شهادت به خاطر ۴۰ سال مجاهدت در راه خدا
		من قادر به مهار نفس خود نیستم، رسوایم نکن. مرا به حرمت کسانی	م ۴۳۶	دعا برای مهار نفس

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
		که حرمتشان را بر خودت واجب کرده‌ای		
		بارها تو را دیدم و حس کردم، نمی‌توانم از تو جدا بمانم. بس است، بس. مرا ببذیر، اما آن‌چنان که شایسته تو باشم		دعا برای شهادت
سخنرانی عمومی در یادواره ۸۰۰۰ شهید استان گیلان رشت ۹۵/۲	ب ۱۷۵	یکی از مشخصه‌های مهم جنگ اخلاص در همه‌چیز بود اخلاص در بیان، اخلاص در عمل، اخلاص در فکر، چسبیده به معصوم		یکی از مشخصه‌های جنگ اخلاص رزمندگان در همه‌چیز بود
		خصیصه دیگر شاید این بود که در سطوح جنگ هیچ‌گونه احساسی توقعی از پاداش نداشتند. جنگ ما افتخارش این است که رتبه‌ای نبود.		نبود احساس توقع برای دریافت پاداش و رتبه بالاتر
سخنرانی عمومی در مراسم یادواره شهدا عملیات رمضان همدان ۹۷/۵	ب ۲۱۷	امام دلیل طلب شهادت را تبعیت می‌داند یعنی تبعیت از خدا موجب طلب شهادت می‌شود		طلب شهادت به علت تبعیت از خداست
سخنرانی خصوصی در جمع پاسداران دانشگاه امام حسین تهران دهه ۹۰		مقدم دانستن دیگران بر خود این فقط در مسئله هدف در رفتن به سمت مأموریت هم نیست در موضوعات عادی هم هست.		مقدم دانستن دیگران بر خود
سخنرانی عمومی در کنگره شهدا در مصلا امام علی (ع) کرمان ۹۷/۱۲	ب ۲۲۳	دیگران را با آن چیزی که فضیلت دارد بر خود. همین برتری داشتن و مقدم دانستن آن چیزی که فضیلت دارد بر خود، این بالاترین فضیلت شهید است.		مقدم دانستن آن چیزی که فضیلت دارد بر خود، این بالاترین فضیلت است

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
سخنرانی خصوصی در جمع رزمندگان لشکر ۴۱ ثارالله در بیت الزهرا کرمان	ب ۲۲۲	این را نباید ناامید بشویم، جنگی نیست، ما دیگر نمی‌توانیم، نه این به آن رابطه ما با خدا بند هست، فقط گرفتار نشویم، گرفتار نقش و نگار دنیا نشویم	م ۶۲۵	عدم ناامیدی از شهادت و گرفتاری در نفسانیت
		، ما آمدیم مشغول خودمان باشیم، فاصله گرفتیم، شهید هم نمی‌شویم، خصلت شهید هم نداریم، در جبهه هم باشیم، [شهید] نیستیم.	م ۶۲۶	در حال اشتغال به نفسانیت اگر در جبهه هم کشته شویم شهید نیستیم
سخنرانی عمومی در یادواره شهید یوسف الهی حسینیه ثارالله کرمان	ب ۱۳۳	ایثار و جهاد و شهادت در اعلی‌ترین شکل نشان داده شد	م ۸۸۰	ایثار و جهاد و شهادت در دفاع مقدس
سخنرانی عمومی در یادواره شهدا لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله تهران ۹۱/۱۲	ب ۱۶۱	تأثیر میدانی آن مربوط به فرمانده‌هایشان بود	م ۱۰۵۳	تأثیر میدانی عرفان و معنویت در رزمندگان فرماندهان شهید بودند
سخنرانی خصوصی در باره دفاع مقدس در جمع رزمندگان زمان دفاع	ب ۶۲	رمز پیروزی این عملیات ۳ چیز است: اول ذکر خدا، دوم صبر، سوم توکل	م ۱۱۱۴	رمز پیروزی: ذکر خدا، صبر، توکل به خدا
جلسه عملیات کربلا ۵ با حضور شهید حاج قاسم سلیمانی زمرستان ۶۵	ب ۴۱	یک نوع پیروزی هم داریم که در استقامت است، در صبر و استقامت پیروزی است که اسلام به آن اهمیت می‌دهد و خیلی هم مهم است	م ۱۱۱۶	صبر و استقامت در اسلام پیروزی محسوب می‌شود
سخنرانی عمومی در گرامیداشت	ب ۱۶۸	این رهبری هم سه سطح داشت، یکی رهبری خاص که امام بود با آن	م ۱۱۲۱	سه سطح رهبری در جنگ: رهبری امام،

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
سالروز عملیات بیت‌المقدس قم ۹۴/۳		نفس قدسی خودش، همه را دگرگون کرده بود، دوم رهبری در میدان بود، شهدای بود، مانند حسن باقری، شهید باقری. سوم رهبری عمومی داخل جامعه ما بود		فرماندهان و افراد داخل جامعه
سخنرانی عمومی در مراسم یادواره ۱۱۰۰ شهید ملایر ۹۵/۷	ب ۱۸۱	علاج جامعه ما در همین است، آن چیزی که بر این فضا اثرگذار شد در بعد اخلاقی و در ایثار و فداکاری، جلوه‌های زیبا و ارزشمند و باورنکردنی و متحیرکننده به وجود آمد	م ۱۱۳۰	جلوه‌های زیبا و ارزشمند در ایثار و فداکاری، علاج جامعه ما است
سخنرانی خصوصی در سالروز والفجر ۸ جمع رزمندگان لشکر ۴۱ ثارالله کرمان ۹۶/۱۱	ب ۲۰۲	دورانی که سرخ و سیاه نداشت هرکس اخلاص داشت زیر آن سقف جا داشت	م ۱۱۷۲	در جنگ اخلاص وجود داشت
		کسی از کسی سؤال نمی‌کرد چه خطی دارید چه اندیشه‌ای دارید	م ۱۱۷۳	مهم نبودن فکر و اندیشه افراد در جنگ
وصیت‌نامه شهید حاج قاسم سلیمانی	د ۲۶۴	برادران و خواهران عزیز ایرانی من، مردم پرافتخار و سربلند که جان من و امثال من، هزاران بار فدای شما باد	م ۱۲۱۸	جان رزمنده‌ها فدای مردم ایران
سخنرانی خصوصی در گرامیداشت سوم خرداد حسینیه ثارالله کرمان ۹۴/۳	ب ۱۶۷	عامل مذهب عامل تقویت ماست، عامل قدرت ماست، عامل انسجام ماست، عامل وحدت ماست، رمز فداکاری و ایثار ماست، رمز قبول مشقت‌ها و رنج‌هاست این عامل، عامل بزرگی بود مهمی بود تو جنگ ما اثرگذار شد و اثرگذار بود این یکی از و مهم‌ترین عامل بود	م ۱۲۸۱	مذهب رمز فداکاری و ایثار ماست
			م ۱۲۸۲	مذهب رمز قبول مشقت‌ها و رنج‌های ماست
سخنرانی خصوصی به مناسبت دهه فجر در جمع رزمندگان زمان دفاع	ب ۱۹	رمز پیروزی این عملیات ۳ چیز است یک ذکر خدا، دوم صبر، سوم توکل و این ۳ چیز است که ما را پیروز می‌کند	م ۱۳۸۴	ذکر خدا، صبر و توکل کلید پیروزی عملیات

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
سخنرانی خصوصی درباره دفاع مقدس در جمع طلاب و روحانیون زمان دفاع	ب ۵۰	ما باید آماده باش باشیم، باید آماده باشیم در این زمان حساس در این وضعیت حساس	م ۱۶۱۴	آمادگی در مقابل توطئه منافقین
صحبت خصوصی با اعضا کنگره پایداری کرمان ۹۵/۱۱	ب ۱۸۵	ایثار فقط در سطوح جان دادن و جان باختن نیست بلکه ایثار در همه سطوح جامعه در ابعاد گوناگونش معنا پیدا می کند و ارزش پیدا می کند که توی جامعه ما امروز رواج پیدا کرده	م ۱۶۲۶	ایثار و فداکاری در جامعه رواج پیدا کرده
سخنرانی عمومی به مناسبت هفته کرمان برج میلاد تهران ۹۴/۵	ب ۱۷۰	جامعه بدون ایثار یک جامعه بدون حیات و حرارت هست، جامعه ای که در آن ایثار وجود نداشته باشد در آن نورانیت و روشنایی وجود ندارد	م ۱۶۴۸	ایثار در جامعه باعث حیات و نورانیت جامعه است
		ایثار فقط در سطوح جان دادن و جان باختن نیست بلکه ایثار در همه سطوح جامعه در ابعاد گوناگونش معنا پیدا می کند و ارزش پیدا می کند	م ۱۶۴۹	ایثار در همه ابعاد معنا و ارزش دارد
مصاحبه درباره شهید علی عابدینی کرمان دهه ۷۰	ب ۱۲۳	عامل مذهب عامل تقویت ماست، عامل قدرت ماست، عامل انسجام ماست، عامل وحدت ما است،	م ۱۷۹۷	فرمانده بامعنویت ترین فرد در بین نیروها بود.

کدگذاری محوری

کدگذاری محوری، مرحله دوم تجزیه و تحلیل در روش تحلیل محتوا است. هدف این مرحله ترکیب بندی و دسته بندی بین مفاهیم ایجاد شده در مرحله کدگذاری باز است. نحوه تبدیل مفاهیم به دسته بندی کلی (مؤلفه ها)، طی مرحله کدگذاری محوری، در جدول (۲)، آمده است.

جدول ۲: کدگذاری محوری ارزش‌های انسانی مؤثر بر اندیشه شهید سلیمانی

شناسه	مفهوم	شناسه	مؤلفه	مقوله
م ۱۳	تا آخرین قطره خونمان برای پیروزی اسلام تلاش کنیم	ل ۳۲	ایثار برای اسلام و ایران	ارزش‌های انسانی در اندیشه شهید سلیمانی
م ۱۴	تا آخرین نفس برای پیروزی اسلام تلاش کنیم			
م ۸۸۰	ایثار و جهاد و شهادت در دفاع مقدس بود			
م ۱۲۱۸	جان رزمنده‌ها فدای مردم ایران			
م ۱۶۴۴	رزمنده باید ایثار کند			
م ۱۶۴۹	ایثار در همه ابعاد معنا و ارزش دارد			
م ۳۰۵	شهیدان برای ایران اسلامی جان داده‌اند			
م ۱۷۱۵	در مقابل دشمن باید فداکاری، جان‌فشانی و ایثار کرد			
م ۱۲۸۱	مذهب رمز فداکاری و ایثار ما است	ل ۳۳	ایثار، نیاز جامعه	
م ۱۲۸۲	مذهب رمز قبول مشقت‌ها و رنج‌های ماست			
م ۱۶۲۶	ایثار و فداکاری در جامعه رواج پیدا کرده			
م ۱۶۴۸	ایثار در جامعه باعث حیات و نورانیت جامعه است			
م ۱۱۳۰	جلوه‌های زیبا و ارزشمند در ایثار و فداکاری، علاج جامعه ما است			
م ۴۳۸	دعا برای شهادت	ل ۳۴	شهادت‌طلبی	
م ۴۳۰	شوق پاک‌ترین مرگ یعنی شهادت			
م ۴۳۱	شوق دیدار خداوند			

شناسه	مفهوم	شناسه	مؤلفه	مقوله	
م ۴۳۳	طلب شهادت به خاطر ۴۰ سال مجاهدت در راه خدا				
م ۵۲۵	طلب شهادت به علت تبعیت از خداست				
م ۵۱۷	یکی از مشخصه‌های جنگ اخلاص رزمندگان در همه چیز بود	ل ۳۵	اخلاص رزمندگان	اخلاص	
م ۱۱۷۲	در جنگ اخلاص وجود داشت				
م ۵۱۸	نبود احساس توقع برای دریافت پاداش و رتبه بالاتر				
م ۱۱۷۳	مهم نبودن فکر و اندیشه برای افراد در جنگ				
م ۵۰	شکر به خاطر نعمت‌های خداوند	ل ۳۶	شکرگزاری	شکرگزاری	
م ۳۸۴	شکرگزاری از ولایت فقیه				
م ۳۷۵	شکرگزاری به خاطر حضور در انقلاب				
م ۳۹۹	شکرگزاری به خاطر در مسیر انقلاب قرار گرفتن				
م ۲۷۷	قدر نظر خداوند بر رزمندگان اسلام را باید دانست				
م ۸	تقدیر از رزمندگان اسلام توسط فرمانده کل قوا	ل ۳۹	قدرشناسی از رزمندگان	قدرشناسی	
م ۷۹۳	قدرشناسی وحدت و مقاومت				
م ۳۹۷	طلب عفو و بخشش از همسایگان، دوستان و همکاران	ل ۳۷	طلب عفو و بخشش	خضوع و فروتنی و طلب عفو و بخشش	
م ۳۹۴	خضوع و فروتنی	ل ۴۱	خضوع و فروتنی		
م ۳۸۹	خضوع و خشوع در برابر اسلام				
م ۳۹۰	خضوع و خشوع در برابر ملت				
م ۳۹۱	خضوع و خشوع در برابر شهدا				

شناسه	مفهوم	شناسه	مؤلفه	مقوله	
م ۱۱۱۴	رمز پیروزی: ذکر خدا، صبر، توکل به خدا	ل ۳۸	صبر	صبر	
م ۱۳۸۴	ذکر خدا، صبر و توکل کلید پیروزی عملیات				
م ۱۱۱۶	صبر و استقامت در اسلام پیروزی محسوب می‌شود				
م ۱۷۹۷	فرمانده با معنویت‌ترین فرد در بین نیروها بود	ل ۴۰	معنویت	معنویت	
م ۱۳۷۴	فرمانده باید با معنویت واقعی داشته باشد				
م ۱۰۵۳	تأثیر میدانی عرفان و معنویت در رزمندگان فرماندهان شهید بودند				
م ۳۷۷	تعلق خاطر نسبت به مردم	ل ۴۲	مردمی بودن	مردمی بودن	
م ۳۷۹	افتخار به متعلق بودن به مردم				
م ۳۹۵	متولد روستای قنات ملک و از این مردم هستم				
م ۳۵۵	تکیه به خود، تلاش و مناعت طبع	ل ۴۳	متکی به خود و مناعت طبع	مناعت طبع	
م ۳۵۰	حساسیت و غیرت شهید به ناموس مردم	ل ۴۴	غیرت به ناموس	غیرت	
م ۲۹	جهاد اکبر خیلی سخت است	ل ۴۵	جهاد با نفس	جهاد با نفس	
م ۳۱۰	مراقبت از نفس پاک توسط خود انسان				
م ۴۳۶	دعا برای مهار نفس				
م ۴۱۶	خلوت ما مهم‌تر از جلوت ما هست				
م ۳۸۵	خطاها و اشتباهاتم از روی نفسانیت نبوده است				

شناسه	مفهوم	شناسه	مؤلفه	مقوله
م ۳۰۹	مهم‌ترین و بزرگ‌ترین دشمن انسان نفس خود انسان هست			
م ۳۱۱	شخصیت انسان تحت‌تأثیر آرزوها و اراده او هست			
م ۳۱۲	استقامت انسان تحت‌تأثیر آرزوها و اراده او هست			
م ۳۱۳	تزلزل انسان تحت‌تأثیر آرزوها و اراده او هست			
م ۳۰۸	خوبی و نقص هر انسان به خودش برمی‌گردد			
م ۳۱۶	اراده و تعلقات انسان در ارتباط باهم هستند			
م ۳۱۵	آرزوی متعالی انسان را به اوج می‌برد			
م ۳۱۹	آرزوی متعالی انسان را به اوج می‌برد			
م ۳۱۴	آرزوی سخیف انسان را سخیف نگه می‌دارد			
م ۳۱۸	آرزوی سخیف انسان را سخیف نگه می‌دارد			
م ۳۱۷	برای کشف قدرت و ضعف اراده انسان‌ها باید به تعلقات وی نگاه کرد			
م ۳۲۰	نیت انسان هم برشی از تعلقات است			
م ۳۲۱	تعلقات انسان در اراده و اعمال وی اثر دارد			
م ۷۵	شرط شفاعت شهیدان آلوده نشدن و پاک زندگی کردن است	ل ۴۷	پاک زندگی کردن برای	
م ۷۶	تلاش برای شفاعت شهیدان			

شناسه	مفهوم	شناسه	مؤلفه	مقوله
م ۷۷	دل خوش نبودن به دوران سخت قبلی و تلاش برای شفاعت شهدا		بهره‌مندی از شفاعت شهدا	
م ۶۲۵	عدم ناامیدی از شهادت و گرفتاری در نفسانیت			
م ۶۲۶	در حال اشتغال به نفسانیت اگر در جبهه هم کشته شویم شهید نیستیم			
م ۵۵۰	مقدم دانستن آن چیزی که فضیلت دارد بر خود، این بالاترین فضیلت است	ل ۴۸	مقدم دانستن دیگران بر خود	
م ۵۴۲	مقدم دانستن دیگران بر خود			

کدگذاری انتخابی ارزش‌های انسانی مؤثر بر اندیشه شهید سلیمانی

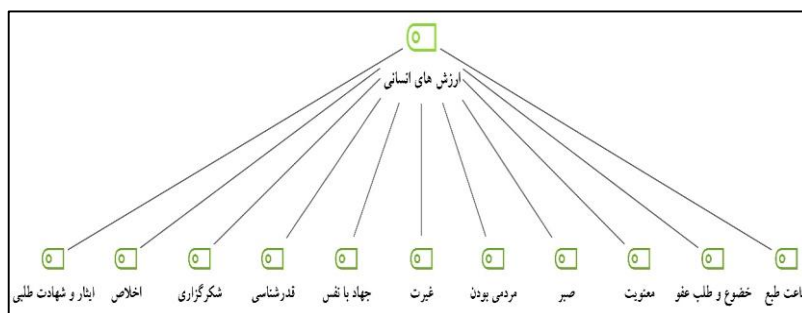
در مرحله کدگذاری انتخابی نیز با استفاده از روش تحلیل محتوا و نرم‌افزار مکس. کیودا ۲۰۲۰ در موضوع «ارزش‌های انسانی مؤثر بر اندیشه شهید سلیمانی» در قالب جدول (۳)، پرداخته شده است.

جدول ۳: کدگذاری انتخابی ارزش‌های انسانی مؤثر بر اندیشه شهید سلیمانی

شناسه	مؤلفه	مقوله
ل ۳۲	ایثار برای اسلام و ایران	ایثار و شهادت‌طلبی
ل ۳۳	ایثار نیاز جامعه	
ل ۳۴	شهادت‌طلبی	
ل ۳۵	اخلاص رزمندگان	اخلاص
ل ۳۶	شکرگزاری	شکرگزاری
ل ۳۹	قدرشناسی از رزمندگان	قدرشناسی
ل ۳۷	طلب عفو و بخشش	خضوع و فروتنی و طلب عفو و بخشش
ل ۴۱	خضوع و فروتنی	
ل ۳۸	صبر	صبر
ل ۴۰	معنویت	معنویت

شناسه	مؤلفه	مقوله
ل ۴۲	مردمی بودن	مردمی بودن
ل ۴۳	متکی به خود و مناعت طبع	مناعت طبع
ل ۴۴	غیرت به ناموس	غیرت
ل ۴۵	جهاد با نفس	جهاد با نفس
ل ۴۶	داشتن اراده و تعلقات متعالی	
ل ۴۷	پاک زندگی کردن برای بهره‌مندی از شفاعت شهدا	
ل ۴۸	مقدم دانستن دیگران بر خود	

پس از کدگذاری انتخابی برابر جدول بالا در راستای تبیین ارزش‌های انسانی در اندیشه شهید سلیمانی، به ۱۱ مقوله ایثار و شهادت‌طلبی، اخلاص، شکرگزاری، قدرشناسی، خضوع و فروتنی و طلب عفو و بخشش، صبر، معنویت، مردمی‌بودن، مناعت طبع، غیرت و جهاد با نفس دست پیدا نمودیم که برابر الگوی زیر آورده شده است.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

در چهارچوب نظری تحقیق یکی از رئوس مثلث اندیشه نظامی، «ارزش‌های انسانی» است که ارزش‌های انسانی مؤثر بر اندیشه نظامی شهید سلیمانی نیز زیرمجموعه این مبانی است؛ با عنایت به اینکه اصول دین، باورهای پایه دین اسلام است و شرط مسلمان بودن را اعتقاد به آن‌ها دانسته‌اند و شهید سلیمانی که در یک خانواده مذهبی متولد و رشد نموده بود و از ابتدای زندگی بنا به گفته‌های خود شهید، پدر و مادر دین‌دار و معتقدی داشته است، از همین رو با ارزش‌های انسانی شیعه پرورش یافته و ارزش‌های انسانی ایشان بر همین اساس

شکل گرفته است؛ نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز مبین همین مسئله است که در راستای تبیین ارزش‌های انسانی در اندیشه نظامی شهید سلیمانی، به ۱۱ مقوله ایثار و شهادت‌طلبی، اخلاص، شکرگزاری، قدرشناسی، خضوع و فروتنی و طلب عفو و بخشش، صبر، معنویت، مردمی‌بودن، مناعت طبع، غیرت و جهاد با نفس از خصوصیات بارز ارزش‌های انسانی شهید سلیمانی بوده که در عمل نیز مشاهده گردیده است.

پیشنهادهای پژوهش

۱. معاونت تربیت و آموزش سازمان‌های سپاه و ارتش و نیروهای تحت امر، جهت به کار بستن ارزش‌های انسانی مؤثر بر اندیشه نظامی سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی به عنوان یک الگوی نظامی موفق در حوزه مقاومت، از محتوی و نتایج پژوهش در تدوین برخی از دروس آموزشی مرتبط در مقاطع مختلف تحصیلی استفاده نمایند؛

۲. معاونت نیروی انسانی ستاد کل با اطلاع‌رسانی به فرماندهان نظامی و مدیران وزارت کشور با اطلاع‌رسانی به مسئولان کشوری به منظور اتخاذ تصمیمات و سیاست‌گذاری دفاعی کشور به وسیله آشنایی بیشتر با اندیشه نظامی (به خصوص ارزش‌های انسانی اندیشه نظامی شهید سلیمانی)، از محتوی و نتایج این پژوهش می‌توانند بهره‌برداری نمایند؛

۳. معاونت تربیت و آموزش ستاد کل، به منظور دستیابی به اندیشه نظامی اندیشمندان ایرانی و اسلامی، مکاتب و ادیان مختلف، ادوار مختلف تاریخی ایران و... با الگوگیری از ادبیات، روش تحقیق و نتایج حاصله از این پژوهش به عنوان یک روش مناسب، در تدوین بخش‌هایی از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان گرایش اندیشه نظامی دانشگاه‌های نیروهای مسلح استفاده نمایند.

فهرست منابع

- قرآن کریم.
- بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی).
- آقا محمدی، داود (۱۳۹۹)، *روش‌های تحقیق کیفی و کاربرد در اندیشه نظامی*، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی، جزوه درسی.
- آقا محمدی، داود (۱۳۹۷)، *اندیشه نظامی*، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی، جزوه درسی.
- آمدی، عبدالواحد بن محمد تمیمی (۱۳۶۶)، *غررالحکم و درر الکلم*، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی.
- جمشیدی، محمدحسین (۱۳۸۰)، *مبانی و تاریخ اندیشه نظامی در ایران*، تهران: آرین.
- جمشیدی، محمدحسین (۱۳۸۳)، *مبانی و تاریخ اندیشه نظامی در جهان*، تهران: آرین.
- جمشیدی، محمدحسین (۱۳۸۹)، *مبانی اندیشه نظامی در اسلام*، تهران: دانشگاه امام حسین (ع).
- جمشیدی، محمدحسین، (۱۳۹۶)، *اندیشه نظامی امام علی (علیه‌السلام)*، پروژه تحقیقاتی ستاد کل نیروهای مسلح.
- زهدی نسب، یعقوب، (۱۳۹۹)، *سیر تحول اندیشه نظامی در جهان*، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی.
- فرهنگ عمید، حسن عمید، امیرکبیر، تهران، ۱۳۶۰.
- فرهنگ معین، محمد معین، تهران، امیرکبیر، جلد ۱.
- لغت‌نامه دهخدا، علی‌اکبر دهخدا، دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۷۲.
- کلینی، محمد بن یعقوب (۱۳۸۸)، *اصول الکافی*، تهران، دار الکتاب الاسلامیه.
- مطهری، مرتضی (۱۳۹۵)، *مجموعه آثار*، تهران، صدرا، جلد ۲.
- اسدی، مجید، آقا محمدی، داود، (۱۴۰۱)، *مطالعه تطبیقی اندیشه نظامی سوسیالیسم و فاشیسم (از منظر اندیشمندان دو مکتب)*، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، دانشگاه عالی دفاع ملی، صص ۲۲-۱.
- باقری دولت‌آبادی، علی (۱۴۰۰)، *انقلاب اسلامی و مکتب‌سازی: نمونه موردی مکتب شهید حاج قاسم سلیمانی*، فصلنامه علمی مطالعات دفاع مقدس، دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشکده دفاع ملی.

- حامدی سنجانی، علی‌رضا؛ بیک بیلندی، علی‌اصغر (۱۴۰۱)، *شناسایی ابعاد دانش اندیشه نظامی به روش فراترکیب*، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، دانشگاه عالی دفاع ملی، صص ۱۳۶-۱۱۵.
- شفیعی سیف‌آبادی، محسن (۱۳۹۹)، *بررسی مهم‌ترین شاخصه‌های امنیتی-نظامی مدیریت جهادی سردار سلیمانی از تشکیل لشکر ۴۱ ثارالله در سال ۱۳۶۰ تا مبارزات برون‌مرزی با داعش*، دومین همایش بین‌المللی گام دوم انقلاب اسلامی، مکتب شهید سلیمانی؛ الگوی تربیت مدیران جهادی تمدن‌ساز.
- فرزندی، عباسعلی، (۱۳۹۹)، *اصول اندیشه نظامی از منظر حضرت امام خمینی (رحمه‌الله علیه)*، دفتر مکتب اندیشه دفاعی، د.ع.ا.
- مقیمی، سید محمد (۱۳۹۹)، *رهبری اخلاص‌مدار؛ جوهره مکتب شهید سلیمانی*، فصلنامه علمی «مدیریت اسلامی»، دانشگاه جامع امام حسین (علیه‌السلام).
- یداللهی، رضا (۱۳۹۵)، *تبیین اصول و مبانی مکتب دفاعی اسلام و ارائه نظریه دفاعی بر مبنای اندیشه دفاعی حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)*، دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشکده دفاع ملی.

References

- Lincoln, Y.S., & Guba, E. (1985). Establishing Trustworthiness, Naturalist Inquiry. Newbury Park, LA, Sage.